Motto:

„Străbateţi străzile Ierusalimului şi vedeţi, recunoaşteţi şi căutaţi în pieţele sale dacă găsiţi vreun om care să facă judecată şi să caute fidelitatea, şi eu îi voi ierta. „(*Ieremia 5 – 1*)

L a u r e n ţ i u B u d a u

ANTON DURCOVICI – OMUL CU FAŢA DE BRONZ

— 2013

P E R S-O N A J E L E (*în ordinea intrării în scenă*):

Anton Durcovici (la 23 şi în jurul vârstei de 60 ani)

Maria Durcovici, mama lui Anton Durcovici

Lucia de Santos (12 ani)

Jacinta Marto (7 ani)

Francisco Marto (10 ani)

Preasfânta Fecioară Maria

Gheorghe Gheorghiu-Dej (47 ani)

Ana Pauker (52 ani)

Rafael Friedrich

Primul Securist

Al Doilea Securist

Al Treilea Securist

Un ofiţer

Generalul

Anchetatorul-şef

O fetiţă la o fereastră

Securista

Monseniorul Alois Boga

Miliţianul „Picollo”.

Otto Farrenkopf

(*preoţi*, *femei*, *copii*, *bătrâni*, *agenţi*, *oameni de ordine*)

Notă: *Toate citatele biblice din piesă sunt preluate din Biblia Romano-Catolică*.

SCENA 1

România. *Bucureşti*. *Un salon fotografic de pe Lipscani*.*1911*.

Anton Durcovici: Mamă! Mamă! Mamă!

Maria Durcovici: Toni! Potoleşte-te odată, Toni, n-auzi?! Nu mă mai strânge atâta în braţe! De poze crezi că-mi arde mie când casa e cu susul în jos? Ce-o să creadă lumea bună de-aici? Halal! Eşti ditamai

doctorul şi licenţiat în dreptul bisericesc şi te porţi mai rău ca un copil.

Anton Durcovici: Şi ce e rău în asta, mamă?! Nu ne-am văzut de atâta timp. Ştii bine că toată viaţa voi rămâne un copil, copilul tău iubitor. Copilul Mariei şi al lui Francisc. Nu e minunat?

Maria Durcovici: Peştii se prind cu undiţa, iar oamenii cu vorba… Cum ştii tu să le mai întorci, lunganule, parcă nu te-aş cunoaşte.

Anton Durcovici: Nu m-ai învăţat tu, mamă, că ce e în inima noastră trebuie să ne fie şi pe buze, iar ce e pe buze trebuie să fie musai şi-n inimă?

Maria Durcovici: Asta aşa-i, dragule, numai că în faţa oamenilor răi preferă tăcerea… Cât de mult semeni cu tatăl tău… Fii, încearcă să fii diplomat! Asta te va scuti de multe necazuri. Dacă-ţi vor descoperi sufletul tău de copil, duşmanii tăi vor căuta să te distrugă cu toată înverşunarea de care sunt capabili.

Anton Durcovici: Speranţa moare ultima, iar Dumnezeu niciodată… „Când te uiţi prea mult **într**-un abis, abisul se va uita şi el prin tine.”**1** Tot tânără, frumoasă şi temătoare ai rămas, mamă. Exagerezi, ca de obicei, poate pentru că ai suferit prea mult… Zâmbeşte! Lumea asta nu e chiar atât de ticăloasă şi falsă precum o crezi. Aranjează-te puţin, numai foarte puţin şi să facem poza asta odată. Peste câteva ceasuri trebuie neapărat să plec şi vreau să port fotografia asta dragă cu tine la piept. Am fost chemat de urgenţă la arhiepiscopie ca să mi se încredinţeze catedra de religie a liceului „Sfântul Iosif”…

Pauză.

Maria Durcovici: Şi de ce nu mi-ai spus pân-acum?!

Anton Durcovici: Surpriză! E un început promiţător pentru un tânăr aspirant, nu?… Nu te bucuri?! N-ai visat tu, toată viaţa, să devin un stimabil profesor ca venerabilul Schrödinger? Începând de astăzi, visele tale, visele noastre devin realitate. Ce zici? Spune-mi că nu te bucuri! Zâmbeşte, odată, mamă, zâmbeşte, ce-i aşa de greu?! N-aş vrea să ieşi iarăşi tristă ca în celelalte poze pe care mi le-ai trimis la Roma. Am terminat şcoala cu bine? Bucură-te, am terminat şcoala cu bine! Am fost hirotonit cu dispensă de vârstă? Am fost hirotonit! Am primit

---

[1] Friedrich Nietzsche

şi o excelentă scrisoare de recomandare în alb pentru viitor? Am! Am! Am! Toţi profesorii, toţi superiorii mei sunt foarte mulţumiţi, încântaţi chiar de rezultatele mele.

Maria Durcovici (*dojenitor*): Lasă-i pe alţii să vorbească de tine… Tot grăbit eşti, Toni, grăbit ca de obicei; tot mereu pe fugă, de parcă te-aş fi născut **într-**un tren… Iar n-ai apucat să mănânci mai nimic. Uită-te şi tu la tine, cât de slab arăţi, ca un ţâr. Piele şi os, piele şi os, de parcă te hrăneşti numai cu aer…

Anton Durcovici: Cu idealuri, mamă! Au atâtea calorii!

Maria Durcovici: Hm! Şi apoi… şi apoi m-ai luat atât de repede încât nici n-am avut timp să-mi caut o rochie mai bună. Nici părul nu-mi mai stă cum trebuie, dom' profesor, parcă e un ghem de cârlţi. Nici unghiile n-am apucat să mi le tai ca lumea.

Anton Durcovici: Cui îi pasă de fleacurile astea, de mărunţişurile astea, de ce ce spune ori crede lumea? Dar eşti minunată, mamă, înţelege! Pentru mine eşti cea mai minunată fiinţă din lume! Radiezi de fericire ca un felinar în amurg, ca o floare a soarelui ivită printre flori!

Maria Durcovici: Serios? Măcar dacă l-am fi aşteptat să sosească şi pe fratele tău Francisc… să fim toţi trei.

Anton Durcovici: Data viitoare. Cu el am tot timpul din lume să mă-ntâlnesc. Nu-ţi face nicio grijă! Mi-a promis că mă va căuta el cu prima ocazie, crede-mă!

Maria Durcovici: Bine! M-ai convins că de obicei! Să facem poza asta odată, că **s-**a strâns lumea ca la urs în faţa vitrinei! (*se aude un profesional „Zâmbiţi vă rog!" din partea fotografului exasperat, urmat de o lumină puternică*)

Anton Durcovici: Ai văzut, mamă, ce uşor, ce simplu a fost?

Maria Durcovici: Te cred.

SCENA 2

Portugalia. Peştera din Iria-Fatima, 13 iulie 1917. De afară se aude cântecul năvalnic al ploii. Lucia de Santos împreună cu verişorii ei Francisco şi Jacinta Marto, înconjuraţi de oi şi capre, se încălzesc la un foc.

Jacinta: Grozav! Şi pe urmă?!…

Lucia: Şi pe urmă a venit fără veste o zână minunată care l-a preschimbat, cu bagheta ei miraculoasă, pe balaurul cu douăsprezece capete **într-**un pitic mic-mic şi cu barbă roşie, şi care nu mai avea nicio

putere asupra celorlalţi. Şi au trăit cu toţii fericiţi… Acum e rândul vostru să povestiţi.

Francisco: Serios? Minţi, Lucia, minţi! Eşti cea mai mincinoasă fetiţă din Fatima! Nu există zâne şi nici balauri!

Jacinta: Hopa! Francisco Marto, ţi-e ciudă că tu nu ştii să povesteşti aşa de bine şi pe înţelesul tuturor ca Lucia! Binele trebuie întotdeauna să triumfe! Clar? E la mintea cocoşului… Cum să nu existe, frate, zâne?! Toate poveştile din lume spun asta!

Francisco: Soro, trezeşte-te! Suntem în 1917! Unde e credinţă, unde e adevăr, nu mai e nevoie de zâne. Pitici am mai văzut, Jacinta, ce-i drept, când a trecut pe la noi după Paşte un furgon întreg cu circari care aruncau flăcări pe gură; dar zâne ori balauri, niciodată.

Lucia: Şi crezi că ceea ce n-ai văzut niciodată nu există, Francisco?

Preasfânta Fecioară Maria (*cu o inimă strălucitoare în palme*): Înainte de a veni la voi, credeam că sunteţi cei mai buni prieteni! Ce păcat!… Pentru ce vă certaţi?

Lucia: Ceea?!

Preasfânta Fecioară Maria: Staţi, nu vă temeţi!

Francisco: Cine eşti?!

Jacinta, Francisco: O vedenie?!!!

Preasfânta Fecioară Maria: Francisco, Jacinta, Lucia, unde, de ce fugiţi?! Atât timp cât sunt lângă voi, nimeni din lumea asta nu vă poate face niciun rău.

Lucia: Ne este teamă, frumoasă Doamnă!

Jacinta: N-am mai văzut niciodată o zână în carne şi oase până acum!

Preasfânta Fecioară Maria: Teamă, Lucia, nu vă poate fi decât de ceea ce nu înţelegeţi pe deplin, de ceea ce încă nu cunoaşteţi… Vă e teamă cumva de mama voastră?

Lucia: Cum să ne fie teamă de mama noastră, prea întristată Doamnă?!

Jacinta: O mamă adevărată nu poate face nici cel mai mic rău copiilor săi. Dimpotrivă.

Preasfânta Fecioară Maria: Şi atunci?!

Francisco: Aha! Te-am recunoscut! Ştiu, ştiu cine eşti!

Jacinta: …Dar pe tine te cunoaştem. Sigur. Chiar azi dimineaţă

ne-am închinat cu toţii, când am adăpat căprițele, la statueta ta de lemn din faţa bisericii vechi. Semeni leit cu mama pruncuşorului din iesle.

Preasfânta Fecioară Maria: Nu semăn, chiar sunt…

Lucia: Eşti mama noastră cerească?!!!…

Francisco, Jacinta: Eşti mama blândului Iisus?!

Lucia: Eşti Stăpâna noastră?!

Preasfânta Fecioară Maria: Numai nişte copii cu sufletul curat ca al vostru puteau să mă recunoască imediat. Într-adevăr, Francisco şi Jacinta, sunt mama Lui, a mielului nevinovat! Cei mai credibili purtători de mesaje sunt cei cu sufletul neprihănit. Aş fi putut să mă arăt oricui din Portugalia, oricui din lumea asta, dar v-am ales pe voi. Să nu vă speriaţi de ceea ce veţi vedea şi veţi auzi din partea mea, doar pentru o clipă… Iar pentru ajutorul vostru, când va veni vremea hotărâtă de Tatăl, sufletele voastre vor ajunge în rai.

Lucia: … În rai?! Numai sfinţii şi martirii merg în rai…

Preasfânta Fecioară Maria: Toţi cei care au suferit pentru numele Fiului Meu, cei cu suflete curate de copii, aşa ca ale voastre.

Francisco: Promiţi să ne chemi cât mai repede la tine? Promiţi?

Preasfânta Fecioară Maria: Nici nu ştii ce îmi ceri, Francisco…

Jacinta: Francisco, nu este frumos să pui la îndoială cuvântul unei Doamne atât de frumoase!

Preasfânta Fecioară Maria: Promit! Vă promit! Toţi trei veţi ajunge la timpul cuvenit în rai, lângă Fiul Meu Preaiubit!

Lucia, Francisco şi Jacinta (*cu bucurie*): Cu ce putem să te-ajutăm?!

Preasfânta Fecioară Maria: Priviţi cu atenţie şi, atunci când se va împlini sorocul, spuneţi-le tuturor ce-aţi auzit şi văzut aici! (*în faţa lor*, *timp de câteva secunde*, *date pe repede înainte*, *se derulează imagini apocaliptice*) „Aţi văzut iadul unde merg sufletele sărmanilor păcătoşilor. Pentru a-i salva, Dumnezeu voieşte să înfiinţeze în lume devoţiunea la Inima Mea Neprihănită. Dacă ceea ce vă spun se va face, multe suflete vor fi salvate şi va fi pace. Războiul se va termina: însă dacă oamenii nu încetează să-L ofenseze pe Dumnezeu, un război şi mai rău va începe în timpul pontificatului Papei Pius al XI-lea. Când veţi vedea o noapte luminată de o lumină necunoscută, să cunoaşteţi că acest lucru este un semn mare dat de la Dumnezeu, că el este pe cale

de a pedepsi lumea pentru crimele sale, prin intermediul războiului, foametei şi persecuţie împotriva Bisericii şi împotriva Sfântului Părinte. Pentru a preveni acest lucru, voi cere consacrarea Rusiei la Inima Mea Neprihănită şi împărtăşania de reparaţie în fiecare sâmbătă a lunii. Dacă aceste cerinţe sunt îndeplinite, Rusia va fi convertită şi va fi pace, dacă nu, îşi va răspândi erorile sale în întreaga lume, provocând războaie şi persecuţii împotriva Bisericii. Cei buni vor fi martirizaţi, Sfântul Părinte va avea mult de suferit; diferite naţiuni vor fi anihilate. (*s.n.*) În cele din urmă, Inima Mea Neprihănită va triumfa. Sfântul Părinte va consacra Rusia pentru mine şi ea va fi convertită, iar o anume perioadă de pace va fi acordată omenirii..."[2]

Lucia (*speriată*): Nu este o povară prea grea pentru umerii noştri firavi? De ce tocmai noi?!

Francisco, Jacinta: De ce?!

Preasfânta Fecioară Maria: Nu vă temeţi! Bunul Dumnezeu îi dă fiecăruia crucea pe care e în stare **s-**o poarte. Lucia... spune**-**mi ce**-**ai văzut? Îţi mai aminteşti?

Lucia (*în transă*): „Un înger cu o sabie de foc în mâna stângă; scânteind, aceasta emitea flăcări care se părea că vor incendia lumea; dar ele se stingeau în contact cu splendoarea care ieşea din mâna dreaptă a Stăpânei Noastre în direcţia lui: arătând pământul cu mâna sa dreaptă, îngerul spuse cu o voce puternică: Pocăinţă! Pocăinţă! Pocăinţă! Şi am văzut **într-**o lumină imensă care este Dumnezeu: «ceva asemănător felului în care se văd persoanele în oglindă când trec prin faţa ei» un Episcop îmbrăcat în alb «am avut presentimentul că este Sfântul Părinte». Diferiţi alţi Episcopi, preoţi, călugări şi călugăriţe urcând pe un munte abrupt, în vârful căruia era o Cruce mare din trunchiuri neprelucrate, de parcă ar fi fost din stejari de plută cu scoarţă cu tot; Sfântul Părinte, înainte de a ajunge aici, traversa un oraş mare pe jumătate în ruină, şi aproape tremurând, cu pas şovăitor, copleşit de suferinţă şi de durere, se ruga pentru sufletele cadavrelor întâlnite în cale; ajuns în vârful muntelui, prosternat în genunchi la piciorul Crucii mari, el fu ucis de un grup de soldaţi care au tras de mai multe ori cu arme de foc şi cu săgeţi, şi în acelaşi fel muriră unii după

---

[2] A treia parte a secretului revelat, la 13 iulie 1917, în peştera din Iria-Fatima în traducerea Editurii "Presa Bună" din Iaşi

alţii ceilalţi Episcopi, preoţi, călugări şi călugăriţe şi diverşi laici, bărbaţi şi femei din clase şi categorii sociale diferite. Sub cele două braţe ale Crucii se aflau doi îngeri, fiecare cu o stropitoare de cristal în mână în care strângeau sângele Martirilor şi cu acesta udau sufletele care se apropiau de Dumnezeu."[3] (*leşină*)

SCENA 3

România. Congresul de constituire a Partidului Muncitoresc Român, din 21 februarie 1948. O tribună acoperită cu pânză roşie

Gheorghe Gheorghiu-Dej: „*În întreaga lume clerul catolic ascultă de ordinele Vaticanului, a cărui furibundă activitate reacţionară şi promperialistă este bine cunoscută. Nu este admisibil ca cercurile clerului catolic să abuzeze de posibilităţile pe care le au de a-i influenţa pe credincioşi, pentru ca, urmând directivele Vaticanului, să utilizeze biserica drept mijloc de propagandă îndreptată împotriva orânduirii democratice şi menită să slăbească voinţa poporului de a şi apăra independenţa împotriva imperialiştilor străini.* (aplauze)

Noi credem că această atitudine a clericilor catolici, potrivnică intereselor întregului popor, inclusiv ale credincioşilor catolici, nu poate lăsa indiferent nici clerul bisericii ortodoxe şi nici pe credincioşii aparţinând bisericii catolice."[4] (aplauze) *Am onoarea să-i dau cuvântul distinsei tovarăşe Ana Pauker, ministru de externe şi vice-prim ministru al Republicii Populare Române. Aplauze, tovarăşi*! (aplauze)

Şuşoteli nelocalizabile: „*A apărut Stalin cu fustă*! *Stalin cu fustă*!

Ana Pauker (*din culise*): Ce tot vă codiţi, tovarăşi? *Şto*?! „S-a cerut (*s.n*!) să găsim elemente pentru a rupe relaţiile cu Papa, pe baza unor infracţiuni de drept comun pe care popii catolici le săvârşesc…" Trebuie găsite imediat acuzaţii! Arestaţi-i pe toţi care măcăie împotriva noastră! De asta am transformat mănăstirile în închisori! *Ponimaiete*? Da, da, şi copiii, puii năpârcilor burgheze, ce-i aşa greu de-nţeles?! Adunaţi-i pe toţi **într-**un loc! Curăţenie generală! Dacă vrem să facem *bolşaia*[5] omletă, trebuie mai întâi, să spargem neapărat ouăle! Unul câte unul, unul câte unul… Aţi înţeles? Cu orice

---

[3] Declaraţia Luciei de Santos

[4] Discursul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej de la Congresul de constituire a Partidului Muncitoresc Român, din 21 februarie 1948

[5] mare (rus.)

preț! Eu sunt leoica partidului, nu cine credeți voi! Eu hotărăsc ce și cum! Dacă nu faceți exact cum v-am cerut, ați încurcat-o, tovarăși! îi pot telefona oricând marelui Stalin că dați înapoi, ați înțeles?

Gheorghe Gheorghiu-Dej (*vizibil timorat*): Am onoarea să-i dau cuvântul distinsei tovarășe Ana Pauker, ministru de externe și vice-prim ministru al Republicii Populare Române. Aplauze, tovarăși!(*aplauze*)

Ana Pauker (*cu accent rusesc*): Așa cum a subliniat și antevorbitorul meu, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, secretarul general al partidului nostru, „7 Noiembrie 1917[6] a însemnat deschiderea unei ere noi în istorie. 7 Noiembrie 1917 a însemnat începutul revoluțiilor proletare biruitoare. 7 Noiembrie 1917 a însemnat pentru muncitorimea din întreaga lume credința fermă că proletariatul se poate și a început să se elibereze, să-și instaureze dictatura lui, zdrobind pe exploatatori, că popoarele se pot și au început să se elibereze de sub jug asupritor. Frontul nostru este astăzi TARE! Imperialismul rănit în 7 Noiembrie 1917 este astăzi încă mult mai șubred, mult mai rănit!"

Gheorghe Gheorghiu-Dej: Aplauze, tovarăși, aplauze!

Urale repetate: „*Ana, Luca, Teo, Dej – bagă spaima în burgheji*!"; „*Ana, Luca, Teo, Dej – bagă spaima în burgheji*!"[7] (*aplauze*)

SCENA 4

România. O localitate catolică din Moldova.1948.

Anton Durcovici (*în genunchi*): „Preasfântă Fecioară Marie, Maica lui Dumnezeu și mama noastră preaiubitoare, Eparhia de Iași, aruncată la picioarele tale, se consfințește astăzi toată, în mod solemn inimii tale neprihănite, ca de acum înainte să domnești pururi peste ea. Fecioară preacurată, Maica harului dumnezeiesc și speranța lumii, ascultă glasul copiilor tăi care te strigă **într-**ajutor și primește închinarea noastră.

Fii totdeauna în mijlocul nostru cu harul ceresc și cu

---

[6] 7 noiembrie 1917 după calendarul gregorian - 25 octombrie după calendarul iulian aflat în uz în Rusia acelor timpuri tulburi; dată aniversară pentru "Marea Revoluție Socialistă din Octombrie"

[7] Ana Pauker (născută Hanna Rabinsohn), Vasile Luca (László Luka), Teohari Georgescu și Gheorghe Gheorghiu Dej – exponenți ai regimului comunist

binecuvântările tale, cu bunătatea şi ocrotirea ta de mamă. Fă ca în această eparhie să rămână mereu tare şi nezdruncinată credinţa în Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, în tine, neprihănita şi preasfânta, precum şi în Biserica sfântă catolică, împreună cu capul ei văzut, Sfântul Părinte papa, urmaşul lui Petru şi locţiitorul lui Cristos pe pământ. Menţine tu pururi trează şi sporeşte în sufletul credincioşilor nădejdea în bucuriile netrecătoare şi veşnice. Cu văpaia inimii tale aprinde în inimile noastre flacăra iubirii de Dumnezeu şi a iubirii de oameni, potoleşte cu puterea ta ura şi vrajba dintre fraţi. Vino în ajutorul nostru ca să ne supunem cu răbdare creştinească la ostenelile muncii şi la toate încercările vieţii; fii apărătoarea noastră în toate primejdiile şi ispitele, fii călăuza noastră, ca să nu ne abatem nicicând din calea poruncilor lui Dumnezeu şi ale sfintei Biserici.

Adu-ţi aminte, Fecioară preamilostivă, că din timpuri străvechi, mai bine de şapte veacuri, în această Eparhie a Moldovei, numele tău a fost proslăvit şi invocat fără încetare. Generaţiile şi-au transmis una alteia pe aceste plaiuri recunoştinţa pentru binefacerile tale şi încrederea în bunătatea fără margini a inimii tale neprihănite, iar sus în ceruri sufletele nenumărate, care în timpul vieţii lor pământeşti făceau parte din această eparhie, îţi înalţă cântece de slavă şi de mulţumire, pentru că prin tine au ajuns la mântuirea veşnică.

Nu, mamă, nu este cu putinţă, ca acum să-ţi îndepărtezi ochii tăi cei milostivi de la noi, copiii tăi. Ştim prea bine că suntem nevrednici de acest nume glorios, din pricina păcatelor noastre şi a jignirilor ce ţi le-am adus prin ele, dar la cine să alergăm pentru a dobândi iertare şi har, dacă tu ne vei respinge? Priveşte căinţa noastră sinceră şi primeşte-ne din nou în rândul copiilor tăi!

Îndeosebi, inimă neprihănită a Mariei, ţi se dăruiesc şi se consfinţesc astăzi prin noi toţi cei ce se află în întregul cuprins al Eparhiei de Iaşi. Ţi se consfinţesc cucernicii părinţi preoţi, săvârşitori ai sfintelor Taine, împreună cu tinerii leviţi şi elevi ai seminariilor noastre, precum şi sufletele închinate Domnului şi ţie în viaţa călugărească. Ţi se dăruiesc astăzi copiii nevinovaţi atât de scumpi inimii tale de mamă; ţi se consfinţeşte tineretul atât de primejduit de înşelăciunile şi vicleşugurile duhului rău; ţi se încredinţează şi se consfinţesc credincioşii care se află în puterea vârstei şi gârboviţi de ani. Toţi ţi se consfinţesc ţie în această zi, fiecare în parte şi familiile

lor, parohiile toate şi eparhia întreagă, în frunte cu episcopul său.

Primeşte Fecioară preasfântă, rugile şi suferinţele noastre drept ispăşire şi pentru întoarcerea păcătoşilor, a fraţilor noştri rătăciţi, care atât de mult, prin fărădelegile lor, rănesc inima preasfântă a lui Iisus şi inima ta de mamă. Iartă-i, mamă îndurătoare, că nu ştiu ce fac; du-i şi pe ei la limanul mântuirii."[8]

Mulţimea de credincioşi: Amin!

Anton Durcovici (*la amvon*, *se aud clopotele ca înainte de furtună*): Fraţilor întru adevăr, fraţilor întru credinţă, fraţilor întru Domnul! Vin timpuri grele biserica noastră! Guvernul comunist este hotărât să separe Biserica Catolică de Sfântul Părinte Papa! Trebuie să fim cu toţii pregătiţi, altfel nu vom răzbi! Dacă n-o să mai aveţi preoţi, trebuie să învăţaţi să vă botezaţi singuri copiii, trebuie să ştiţi cum să vă faceţi singuri Sfânta Liturghie; dacă nu în biserici, în casele voastre, acolo unde puteţi; trebuie să ştiţi să încheiaţi singuri Sfânta Taină a Căsătoriei! Trebuie, de azi înainte, să învăţaţi să vorbiţi direct cu Tatăl nostru ceresc, cu Atotputernicul Dumnezeu! Fiecare dintre voi trebuie de azi înainte să înveţe să devină preot ca să nu se piardă în iureşul încercărilor „Satanelor Roşii de azi".

O femeie: Singuri?! De ce singuri?! Ce vorbe sunt astea, Preasfinţite?!

Un bărbat: „Fiecare dintre voi trebuie de azi înainte să înveţe să devină preot ca să nu se piardă"?! De ce să ne pierdem, Preasfinţite? Cui ne laşi?!

Anton Durcovici: Vin vremuri de urgie! Fiţi tari în credinţă! „*Beata gens*, *cuius est Dominus*, *Deus eius*: *populus*, *quem elegit* în *hereditatem sibi*."[9] Când voi fi chemat, va trebui să merg… Sora noastră, Biserica Greco-Catolică, a fost decapitată. Lupii urlă. Păstorii ei sunt ucişi şi închişi, turma a fost împrăştiată… Luaţi bine aminte: urmează şi rândul nostru. Fiţi pregătiţi!

Un bărbat: Singuri, ce să facem singuri fără preoţi?! Ne-au luat

---

[8] Consfinţirea Eparhiei de Iaşi către inima neprihănită a Mariei - rugăciune rostită de către episcopul Anton Durcovici în catedrala din Iaşi la 22 august 1948

[9] "Fericit este poporul al cărui Dumnezeu este Domnul, poporul pe care el și l-a ales ca moștenire!." Psalmi 33-12 (lat.)

oile şi vacile şi caii, ne-au luat grâul, ne-au golit hambarele de porumb cu cotele lor obligatorii. Copiii noştri umblă flămânzi, copiii noştri umblă dezbrăcati, copiii noştri umblă desculţi. Cui să ne plângem? Unde să mergem? La cine să mergem să ne jelim?! Nu mai avem nimic, nu ne-a mai rămas nimic în afară de credinţă. Dacă rămânem şi fără preoţi, atunci mai bine murim cu toţii!

O femeie: Atunci, mai bine să murim cu toţii decât să rămânem fără Dumnezeul părinţilor noştri, fără preoţii noştri, fără episcopul nostru!

Mulţimea de credincioşi: Murim! Murim!

Anton Durcovici: Domnul nostru este unul al păcii! Urmaţi-vă conştiinţa, dar feriţi-vă de a provoca autorităţile comuniste! De-abia aşteaptă asta. Feriţi-vă de provocatori! Sunt vremuri de grea încercare! Fiţi pregătiţi! Dumnezeul nostru este mai tare decât diavolul lor!

Mulţimea de credincioşi (*la unison*): Dumnezeul nostru este mai tare decât diavolul lor! Dumnezeul nostru este mai tare decât diavolul lor!

O femeie: Nu sunteţi singuri! Vom înconjura biserica cu steagurile tuturor sfinţilor! Nu vor îndrăzni să se apropie!

Un bărbat: Mulţi dintre noi au luptat pe front pentru ţara aceasta, mulţi dintre noi au murit pentru ea, mulţi şi-au pierdut ochii, mâinile şi picioarele, dar nu ne-am pierdut încă niciunul sufletul. Dacă nu mai avem puşti vom lua topoarele, secerile, coasele şi ciomegele. Dacă ni le vor lua şi pe acelea vom ieşi cu piepturile dezgolite şi cu rugăciunile noastre aprinse către Maica Preacurată. Dacă vor veni să-i aresteze pe preoţii noştri, vom face un zid viu cu trupurile noastre, ne vom pune în faţa lor cu femeile, cu copiii şi cu bătrânii noştri! Nu îi vom lăsa să îşi facă de cap!

O femeie: Credinţa catolică este speranţa noastră!

Anton Durcovici: „Cine scoate sabia, de sabie va pieri!” Păstraţi-vă credinţa strămoşească, păstraţi-vă speranţa! Să ne rugăm: „Voi sunteţi sarea pământului.”[10]

Mulţimea de credincioşi: Noi suntem sarea pământului!

Anton Durcovici: „Sarea este bună; dar dacă şi sarea îşi pierde gustul, cum şi-l va mai recăpăta? Nu mai este bună nici pentru pământ,

---

[10] Mc 9-50; Lc 14,34-35

nici pentru gunoi: se aruncă afară. Cine are urechi pentru a asculta să asculte!". „Voi sunteţi lumina lumii".

Mulţimea de credincioşi: Noi suntem lumina lumii!

Anton Durcovici: „Nu se poate ascunde o cetate aşezată pe munte".

Mulţimea de credincioşi: Nu se poate ascunde o cetate aşezată pe munte!

Anton Durcovici: „Nici nu se aprinde o candelă şi se pune sub obroc, ci pe candelabru ca să lumineze pentru toţi cei din casă. Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încât ei să vadă faptele voastre bune şi să-l preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri."[11]

Mulţimea de credincioşi: Amin!

Anton Durcovici: „Fericit este poporul al cărui Dumnezeu este Domnul, poporul pe care el şi l-a ales ca moştenire!"[12] „Vegheaţi, rămâneţi tari în credinţă, îmbărbătaţi-vă şi întăriţi-vă!"[13] Mergeţi şi trăiţi în pace!

Mulţimea de credincioşi: Mulţumim lui Dumnezeu!

Anton Durcovici: Amin!

SCENA 5

România. 26 iunie 1949. Palatul Arhiepiscopal din Bucureşti.

Anton Durcovici (*amuzat*): De când citeşti părinte Friedrich, Scânteia?!

Rafael Friedrich: E un număr mai vechi, de acum două săptămâni... Ni l-a pus cineva foarte „binevoitor" în cutia de scrisori. Azi-noapte.

Anton Durcovici: Cred că acel „binevoitor" ţine cu tot dinadinsul să fim la curent cu politica dreaptă a Partidului Muncitoresc Român... *„Lungesc slujbele la biserică pân'la 12 noaptea, ca să ne împiedice să ne ducem la şedinţe unde învăţăm să luptăm împotriva tâlharilor de chiaburi – spune ţăranul mijlocaş Gheorghieş Anton"* Foarte bun titlul. Mobilizator.

Rafael Friedrich: Hm! (*din biroul alăturat sună telefonul, Rafael Friedrich ridică receptorul din care se aude distorsionat o voce foarte*

---

[11] Matei 5-16
[12] Psalmi 33-12
[13] Corinteni 16-13

precipitată)

Anton Durcovici (*citeşte cu voce tare*): „*Conducătorul acţiunii antidemocratice este episcopul romano-catolic Durcovici Anton. De la el pornesc toate dispoziţiile de prelungire a slujbelor, de instigare, de „afurisenie", dispoziţii pe care la rândul lui le primeşte de la Vatican şi de la stăpânii săi de peste Ocean. El a trimis pe foştii profesori ai seminariilor şi gimnaziilor catolice în propagandă prin parohii pentru ca să răspândească cu ajutorul lor zvonuri cu războiul* [!]. *Dar nu a reuşit decât să stârnească mânia oamenilor, care nu pot uita suferinţele îndurate în războiul trecut…*"**14**

Rafael Friedrich: Mizerii.

Anton Durcovici: Sunt obişnuit. Cine a sunat?

Rafael Friedrich: Jacobek…

Anton Durcovici: Pare mai îngrijorat decât noi. Coborâm **într-**un sfert de ceas. Spune-i că ne încadrăm în timp.

Rafael Friedrich: Acum cinci zile, episcopul Áron Márton a fost arestat de către Securitate când se îndrepta spre Teiuş să celebreze Sfânta Liturghie. Nu se mai ştie nimic despre el. Trebuie să fim foarte prudenţi.

Anton Durcovici (*îngândurat*): Unde mi-e câinele? Te-am întrebat pentru a treia oară de azi dimineaţă, unde mi-e câinele? Unde e scumpul meu Fidelis? Nu l-am mai văzut de câteva zile.

Rafael Friedrich: A fost un pic bolnav, excelenţă…

Anton Durcovici: Şi de ce nu mi-ai spus nimic? Să înţeleg că acum **s-**a vindecat.

Rafael Friedrich: E… mort. L-am îngropat în grădină, sub nuc.

Anton Durcovici: Ce?!

Rafael Friedrich: Credeţi-mă! Am încercat tot ce se poate ca să-l salvez, excelenţă. L-au otrăvit cu stricnină… A fost otrăvit. Nimeni nu ştie cum.

Anton Durcovici: Şi când aveai de gând să mi-o spui?

Tăcere lungă.

Anton Durcovici: Inutil să te mai întreb cine, Friedrich.

Rafael Friedrich: Absolut inutil. Cred că bănuiţi cine…

---

[14] Scânteia, nr. 1450 din 13 iunie 1949. Articolul decupat din ziar este lipit în Dos. D38, f. 267 din Arhiva CNSAS.

Anton Durcovici: Buuun! Să trecem la probleme mai importante, la oameni. Ce mai am azi de făcut pentru ei în calitate de Administrator Apostolic al Arhidiecezei de Bucureşti? (*o pendulă din hol bate puternic de şapte ori*)

Rafael Friedrich: Ceea ce am făcut şi ieri şi azi şi tot timpul de când suntem aici. (*îi pune pe birou un teanc imens de hârtii*)

Anton Durcovici (*răsfoind foarte preocupat*): Ascultă, Friedrich! Ţie nu ţi-e frică de tot ce se întâmplă în jur? De toată zarva asta? Ţie nu ţi-e frică de toată mizeria, de toată trădarea care ne-nconjoară?

Rafael Friedrich: Tot timpul. Uneori îmi vine să cred că frica s-a născut chiar în Bucureştiul odată vesel, că a venit grămadă cu tancurile ruseşti, că fost paraşutată noaptea ca o ciupercă otrăvitoare peste tot…

Anton Durcovici: Ia întinde, te rog, mâinile în faţă! (*râde văzând cum degetele părintelui Friedrich tremură puternic*) Mda… Am să încerc, de azi înainte, să mă descurc şi singur… Dacă-i aşa, fugi şi tu, lasă-mă pentru un loc mai călduţ, mai ferit! Am să caut pe altcineva mai curajos, pe cineva mai tânăr. Oricând se poate găsi pentru tine o parohie mică în creierii vreunui munte. Nu am nevoie de preoţi slabi lângă mine!… Sunt curios, cât de mult îţi este frică?

Rafael Friedrich: Cât unui om obişnuit, mai ales de când sunt visez foarte des că îmi sunt puse cătuşele, că îmi sunt puşi ochelarii de tablă, că sunt ridicat ca un colet şi dus pe strada Uranus, ca să fiu chestionat în legătură cu „uneltirile duşmanilor interni şi externi împotriva Republicii Populare Române”… Nu este destul?!

Anton Durcovici: (*râde*) Când vor ca să distrugă pe „cineva”, cei de la Direcţia Generală a Securităţii Poporului mai întâi încearcă să-i discrediteze şi să-i distrugă prietenii ori familia acelui „cineva”… Să ştii, Friedrich, că mie îmi este mult mai frică decât ţie, de o sută de ori mai mult. E un joc al nervilor în care întotdeauna cel mai slab cedează. Important e să nu te trădezi câtuşi de puţin, important e ca duşmanii tăi nici măcar să nu încerce să bănuiască acest lucru.

Rafael Friedrich: Aveţi permanent o expresie atât de hotărâtă, ca o mască de bronz, încât se pare că sunteţi pur şi simplu intangibil. E o părere generală… Fenomenal. N-aş fi bănuit niciodată ce se ascunde în spatele ei. (*cu admiraţie*) Nu suntem făcuţi toţi din acelaşi aluat. Ce păcat.

Anton Durcovici: E un efort permanent, deşi uneori mi-ar plăcea

să zâmbesc mai mult, mult mai mult. Ba poate chiar şi o fac involuntar în preajma copiilor când le administrez sfintele taine. Nu trebuie, n-ar trebui să ne fie ruşine de felul cum am fost construiţi. Ar trebui să ne fie ruşine că nu facem uneori aproape nimic ca să ne aducem fiinţa spre desăvârşire… Să nu uiţi, bunule Friedrich: Dumnezeu nostru este mai tare decât diavolul lor!…

Rafael Friedrich: Am să-ncerc să ţin minte, excelenţă. „Dumnezeu nostru este mai tare decât diavolul lor!" Aparent, e o propoziţie foarte simplă, dar plină de sensuri. Am să-ncerc să n-o uit. Am să-ncerc să nu mă trădez. Am să-ncerc să fiu tare.

Anton Durcovici (*oficial*): Se pare că timpul nu prea mai are răbdare cu noi. Gata cu vorbele. Să trecem la fapte. Ai pregătit totul pentru Mir?

Rafael Friedrich: L-am sunat din nou pe şoferul arhiepiscopului Cisar, pe Jacobek, dar…

Anton Durcovici: „Dar"?!

Rafael Friedrich: Se pare că nu vom putea ajunge astăzi la Popeşti-Leordeni, din păcate… Poate că ar fi mai înţelept să…

Anton Durcovici: Cred că e o glumă, Friedrich… Cum să nu ajungem?! Îţi mai aduci aminte ce ţi-a răspuns anul trecut copilaşul acela din Gherăieşti – care plângea de mama focului în spatele bisericii când a rămas fără lumânare – la întrebarea ta dacă ştie de cine a fost miruit? Răspunsul lui: „Că a fost miruit de un munte!" m-a lăsat fără replică. N-aş vrea să-l dezamăgesc. Dacă, să zicem, peste ani şi ani va ajunge pe scaunul acesta pe care stau, e bine să ştie că înaintaşul său n-a fost o fire slabă, că a ştiut să ţină piept vremurilor, că „muntele" pe care îl ştia a rămas tot munte…

Rafael Friedrich: Poate, totuşi, ar fi mai înţelept să…

Anton Durcovici: Să ce?! Să ce?! Ne aşteaptă cu emoţie şi nerăbdare, îmbrăcaţi în alb strălucitor şi cu lumânările pregătite, peste 650 de copii şi de tineri ca să primească Taina Sfântului Mir… Îţi închipui ce înseamnă să dezamăgeşti, din**tr**-un foc, peste 650 de copii şi de tineri?! Cred că nu înţelegi ce spui! Cel mai înţelept lucru pe care putem să-l facem pentru ei este să ajungem la timp.

Rafael Friedrich: Cel mai înţelept lucru pentru ei… Şi pentru noi?

Anton Durcovici: „Căci oricine se înalţă pe sine va fi umilit, iar

cel care se umileşte va fi înălţat”[15] Suntem aici nu ca să fim serviţi ci ca să servim pe cei pentru care am depus jurământ să-i servim!

Rafael Friedrich: Trebuie să amânăm pe altă dată, Prea Sfinţia Ta! Nu, nu e de glumă! Palatul e împânzit de agenţii Securităţii! Jacobek spune că i s-a pus în ceafă un pistol, i s-au confiscat cheile maşinii şi că a fost trimis cu un şut la plimbare pe malul Dâmboviţei.

Anton Durcovici: Să amânăm?! Nu cunosc cuvântul acesta. Nicio întâlnire cu Duhul Sfânt nu trebuie să fie amânată. Ce vor crede cei care ne aşteaptă despre episcopul lor? Că e un fricos oarecare?! Că a dat bir cu fugiţii?! 26 iunie 1949 trebuie să rămână 26 iunie 1949. O dată memorabilă. Şi pentru noi, şi pentru ei. Luăm un taxi! Sună!

Rafael Friedrich: O să fim arestaţi în curte, printre credincioşii numeroşi care vin la slujbă, chiar înainte de a apuca să ne urcăm…

Anton Durcovici: Crezi? Nu se aşteaptă să-i înfruntăm… Acum e momentul! Trebuie să-i luăm prin surprindere. Total. Sunt încă la început şi nu se simt chiar atât de puternici ca să ne aresteze din mijlocul credincioşilor. Asta ar putea să stârnească revolte incontrolabile în capitală şi „ei”, deocamdată, nu sunt dispuşi pentru înfruntări atât de făţişe, ai înţeles? Problemele sunt create ca să găsim soluţii… Să ne rugăm, Friedrich! Doamne, spune-ne ceea ce trebuie să facem! (*îngenunchează şi se roagă scurt în şoaptă, apoi se ridică hotărât*) Ce tramvai spuneai, Friedrich, că circulă până la cimitirul Bellu?

Rafael Friedrich: Până la Bellu?! 12, cred. Dar de acolo până la Popeşti-Leordeni mai sunt cam doi kilometri în câmp deschis. Este foarte periculos!

Anton Durcovici: Credinţa te va salva!… Nu-ţi place să mergi pe jos, în natură?!

SCENA 6

România. 26 iunie 1949. Undeva între Bucureşti şi Popeşti-Leordeni. Scârţâit de tramvaie care fac rondul şi se întorc pe traseu.

Anton Durcovici: „*Per pedes apostolorum*!”[16] Te temeai cumva că n-o să mai ajungem?

---

[15] Luca 14-11

[16] Pe jos ca apostolii! (lat.)

Rafael Friedrich (*gâfâie*): O întreagă aventură, preasfinţite. Nici măcar n-am apucat prea bine să bag de seamă ce număr avea tramvaiul rablagit care ne-a adus până aici.

Anton Durcovici: Mai contează? Important e că mai avem încă puţin şi ajungem. Nu avea niciun număr. Parcă era special pregătit pentru noi doi. Cred că se retrăgea la depou pentru că i se defectase pantograful. Ai văzut ce scântei scotea, parcă era o maşinărie infernală. Pun pariu că vatmanul ăla mustăcios nici n-a observat că avea doi călători clandestini, altfel ne-ar fi dat cu siguranţă jos. Am avut mare noroc că mergea mai încet şi cu uşile deschise şi l-am luat din mers. Asta m-a făcut să-mi aduc aminte de studenţie, de Roma, când rămâneam fără bani.

Rafael Friedrich: Da, acum realizez foarte clar. Îi scoseseră numărul din faţă şi nu-i mai rămăsese decât tăbliţa pe care scria „Spre…" Spre ce?

Anton Durcovici: Spre infinit, spre destinul, spre destinaţia noastră. Ai văzut ce simplu a fost, părinte? Suntem în dreptul cimitirului militar. În douăzeci de minute, în cel mult o jumătate de oră, ajungem… Ce faci, unde te tot uiţi în urmă?

Rafael Friedrich: De ceva timp se tot ţine un GAZ negru cu trei matahale în urma noastră. E ceva foarte suspect.

Anton Durcovici: Nu te trăda. Fă-te că nu observi şi întinde pasul repejor.

Primul Securist: Durcovici?

Al Doilea Securist: Cetăţene Durcovici?

Al Treilea Securist: Unde te grăbeşti, cetăţene Durcovici? Nu vrei să stăm puţin de vorbă, aşa ca între bărbaţi adevăraţi? Urcă în maşină! E gratis!

Rafael Friedrich: Hingherilor!

Anton Durcovici: Nu-i băga în seamă, părinte Friedrich! Întinde bine pasul!

Primul Securist: Aaa! Te faci că eşti fudul de urechi, neamţule! Unde te trezeşti, la Bad Deutsch-Altenburg? În numele poporului muncitor, eşti arestat, cetăţene Durcovici! (*îl bruschează*) Ai înţeles?

Rafael Friedrich: Să nu îndrăzniţi să-l atingeţi pe episcop. Dumnezeu vă va pedepsi!

Anton Durcovici: Care este acuzaţia?

Primul Securist: Delict de uneltire contra ordinii sociale. Nu te-ai lămurit încă de ocupaţiile tale? Urcă în maşină!

Rafael Friedrich: Aveţi mandat de arestare?

Al Doilea Securist: Ha-ha! Cui îi trebuie?! Nouă, în niciun caz… În ce ţară te trezeşti, în America?! Te avertizez, Durcovici, comportă-te ca un bun cetăţean, ca unul supus. Se va ţine cont de asta când vei fi anchetat. Intră în maşină, fără zarvă!

Rafael Friedrich: Care este, vă întreb, acuzaţia?

Al Treilea Securist (*către Friedrich*): Nu face scandal, tâmpitule! A fluierat pe mai multe voci în biserică, nu ţi-e clar? Tai-o!… Ce ai, **s**-a umflat rânza-n tine?!… De ce nu eşti cuminte, popo? Deocamdată, n-avem nicio treabă cu tine, n-ai înţeles?! Eşti liber! Nu eşti tu peştele cel mare pe care vrem să-l prăjim la focul cel mic… (*sunetele unei fanfare mortuare din care răzbat plânsetele rudelor*)

Primul Securist: Ce atâta pălăvrăgeală ca la uşa cortului? Dacă se apropie procesiunea aia funerară mai mult de noi, am încurcat-o cu toţii! Arestaţi-l odată, boilor, pe episcop, până nu se strânge lumea ca la urs şi-l face scăpat!

Al Doilea Securist: Intră odată în maşină, banditule! Mişcă!

Primul Securist: Săltaţi-l odată, blegilor!

Rafael Friedrich: Ba bine că nu! Lăsaţi-l! Oameni buni! Episcopul este arestat! Ajutooor! Ajutooor!

Al Treilea Securist: Nu te potoleşti? (*îl loveşte pe Friedrich cu o manivelă în cap*)

Rafael Friedrich: Auuu! Aju… (*se prăbuşeşte fulgerat*)

Primul Securist: Mda! Am venit pentru unul şi ne-am ales cu o pereche. Pe cocoşelul ăsta leşinat, băgaţi-l în portbagaj. O să avem ac şi de cojocul lui. Iar pe episcop, legaţi-l bine la ochi şi puneţi-l între voi!

Al Doilea Securist şi Al Treilea Securist: Să trăiţi!

Primul Securist: Executarea!

SCENA 7

România. O altă localitate catolică din Moldova.1949

Un ofiţer (*agitat*): Bine aţi venit, tovarăşe general! Permiteţi să raportez! Situaţia este deosebit de gravă, chiar una incendiară aş putea să afirm!

Generalul (*calm*): Aş fi preferat să aud că situaţia este sub control.

Un ofiţer: Am fost informaţi că, în momentul în care **s-**a încercat arestarea preotului local, în localitatea asta de catolici **s-**a pornit răzmeriţa. Gărzile parohiale au dat alarma prin**tr-**un clopot ascuns în pod, primarul comunist a fost sechestrat, maşina agenţilor răsturnată, iar biserica a fost rapid înconjurată cu oameni ca de un scut viu.

Generalul: Ce măsuri concrete aţi luat, căpitane?

Un ofiţer: Defensive. Aşteptăm ordine de la centru. Noi ordine. Ordine clare.

Generalul: Ce noi ordine, ce ordine clare mai vreţi, laşilor?! Doar n-aţi venit aici să faceţi plajă… Curtea Marţială vă mănâncă pe toţi! Nu e clar? Am avut eu de-a face cu alţii şi mai şi. Să vezi cum dau eu cu ei de pământ. Trageţi în ei cu tot armamentul greu din dotare! Dacă e nevoie aducem şi tancurile!

Un ofiţer: Tovarăşe general! Raportez cu respect că sunt numai femei şi copii. Câteva sute. Toţi bărbaţii au dispărut ca prin farmec, cred că sunt camuflaţi pe undeva prin pădurea din apropiere şi ne studiază atent toate mişcările. Ştiu ei ce ştiu. Nu avem permisiunea, nu avem dreptul să tragem în femei şi copii, tovarăşe general. Gândiţi-vă, cu toţi avem familii. Am fost împreună pe front, dar acolo ştiam clar cine este duşmanul. Pe cine trebuie să apere armata acum? Pe cine de cine? Nu e de joacă. O să iasă o adevărată belea.

Generalul: Bucureştiul e cu ochii pe noi şi tu, căpitane, te temi de nişte catrinţe care zbiară, de nişte cămăşi înflorate care bocesc. Se aşteaptă rezultate clare. Trebuie să dăm un exemplu hotărât până nu scapă total lucrurile de sub control. Trebuie intimidaţi toţi fanaticii ăştia religioşi!

Un ofiţer: Zeci de camioane pline cu soldaţi înarmaţi au înconjurat satul şi trupele sunt în poziţie de tragere… Un avion plin cu grenade patrulează din aer. Ce-i de făcut? Treaba e mult mai complicată decât ne-am fi putut aştepta. Sunt foarte hotărâţi. Nu dau niciun semn că ar putea ceda.

Generalul: Incompetentule! Batalion, ascultă comandă la mine! Trageţi foc de avertisment în aer! (*plânsete şi ţipete*) Foc!

O femeie: Câinilor! (*plânsete şi ţipete*) Mi-aţi împuşcat fetiţa! Mi-aţi împuşcat fetiţa! Cătălina! Cătălina! (*plânsete şi ţipete*)

Generalul: Soldat, dă-mi portavocea! (*la portavoce*) Bandiţilor! Am înţeles că sunteţi înarmaţi până-n dinţi! Ascultaţi-mă: nu vă jucaţi

cu focul, predaţi armele! Predaţi toate armele de foc şi lăsaţi organele statului…

Un bărbat: Care stat? Al cui stat? Cel al vânduţilor? Al iudelor?

Generalul: …Şi lăsaţi organele competente să-şi facă datoria!(*tăcere*) Unde sunt armele voastre?! Vă somez pentru ultima oară să le predaţi! Unde sunt armele voastre, am întrebat?! Încărcaţi arm!… (*în şoaptă*) Ce e tot circul ăsta, căpitane, cu mărgelele alea colorate pe care le tot agită? Ce-au ridicat gloata aia de femei?!

Un ofiţer: Sunt rozariile cu care se roagă. Astea sunt „armele lor" cu care ne înfruntă, tovarăşe general… Ce facem?!

Generalul: La picior arm! (*derutat*) Oameni buni! Femei! Ce doriţi?! Care este nemulţumirea voastră?!

Un bătrân: Să nu-l arestaţi pe preotul nostru şi să-l eliberaţi pe episcopul nostru, pe Anton Durcovici!

Generalul: Dar episcopul vostru e liber ca pasărea cerului, a venit în maşină cu mine. Puteţi să-l vedeţi chiar acolo pe noul vostru episcop, pe venerabilul Marcu Glaser! (*murmure*)

O altă femeie: Nu acesta este episcopul nostru pe care îl ştim, episcopul nostru este Durcovici, Anton Durcovici!

Mulţimea: Durcovici! îl vrem pe episcopul nostru Durcovici!

Generalul: Oameni buni, nu mă nenorociţi! Băgaţi-vă minţile-n cap! **Întoarceţi**-vă liniştiţi la casele voastre şi să uităm totul… Lăsaţi-mă să ies şi eu liniştit la pensie! mai am doar câteva săptămâni! Pe urmă faceţi ce vreţi! Oameni buni!…

Mulţimea: Durcovici! îl vrem pe episcopul Durcovici!

Generalul: Fiţi oameni de înţeles! Mă băgaţi în belea…

Mulţimea: Durcovici! Durcovici!

Generalul: Ce fel de naţie afurisită sunteţi voi de nu ne putem înţelege deloc?!

Mulţimea: Suntem catolici, adică români!

SCENA 8

România. Direcţia Generală a Securităţii Poporului. 31 martie 1950

Anchetatorul-şef (*citeşte amuzat de pe fişă*): „Ocupaţia infractorului: episcop" Tare de tot! Foarte, foarte interesant! Aduceţi-l înăuntru pe arestat! (*Anton Durcovici este adus mai mult pe braţe de către doi miliţieni*) Cătinel, cătinel! Deci aşa arată un vajnic spion al

Vaticanului şi agent al americanilor… Mama ei de meserie. Nici spionii nu mai sunt ce-au fost. Dezolant… Numele!

Anton Durcovici: Durcovici Anton, episcop catolic de Iaşi, de ani 62, cu ultimul domiciliu la Iaşi, strada Ştefan cel Mare 60…

Anchetatorul-şef: Care crezi că este motivul arestării tale?

Anton Durcovici: …Cel real?

Anchetatorul-şef: Omule, cine mai ştie astăzi ce este real şi ce nu… (*realizând că interogatoriul este ascultat*) Aici eu pun întrebările, ai înţeles! Motivul care ţi **s-**a comunicat la arestare, infractor Durcovici!

Anton Durcovici: „O piedică în drumul spre socialism". Asta mi **s-**a comunicat.

Anchetatorul-şef: Corect. Foarte corect. Bănuiesc că ştii şi de ce eşti acuzat, nu?

Anton Durcovici (*mecanic*): „Duşman al regimului comunist şi coordonator al rezistenţei anticomuniste din partea Bisericii Catolice din România". O onoare prea mare, dacă-mi permiteţi.

Anchetatorul-şef: Puţin spus „coordonator"! Îl cunoşti pe acest individ abject? (*îi întinde o fotografie de pe birou*) A fost făcută acum două zile! Colaborează, se va ţine cont la proces! Fă un efort, unul mic!

Anton Durcovici: Care proces? Chiar credeţi că va exista un proces, fie măcar şi un simulacru?

Anchetatorul-şef: Arestat! Răspunde la întrebare!

Anton Durcovici: Nu-l cunosc pe acest om, nu l-am văzut niciodată.

Anchetatorul-şef: Fă abstracţie de vânătăi. Uită-te cu atenţie doar la ochii aceştia afundaţi adânc în orbite! E cineva foarte apropiat, foarte familiar, nu se poate să nu-l recunoşti de la o poştă. Ai putea să-l salvezi. **S-**ar putea să mai fie încă viu, dar nu pentru mult timp… Îl cunoşti sau nu pe acest individ?

Anton Durcovici: Nu. Categoric. Pot să dau şi în scris.

Anchetatorul-şef: Îţi dai seama că tot ce declari în scris poate fi folosit împotriva ta?

Anton Durcovici: Desigur. În prezent împotriva mea, în viitor în favoarea mea. Cât de relativ poate fi totul.

Tăcere.

Anchetatorul-şef: Nu-mi vine să cred că nu ţi-ai recunoscut

propria fotografie. (*râde necenzurat*) Să trecem la lucruri mai serioase.

Anton Durcovici: Timpul e un dar foarte preţios făcut de Cel Atotputernic. Şi eu cred că e timpul să trecem la lucruri mai serioase.

Anchetatorul-şef: Te previn, arestat, nu încerca să mă năuceşti cu frazele tale întortocheate… Ce dată crezi că e azi?

Anton Durcovici: Învierea Domnului.

Anchetatorul-şef:???

Anton Durcovici: Paştele.

Anchetatorul-şef (*iritat*): Data, te-am întrebat! Data, nu sărbătoarile, fantasmagoriile voastre aiuristice din calendar!

Anton Durcovici: Fiecare zi dăruită de Domnul este o sărbătoare nu un număr… (*sec*) 31 martie, 1950.

Anchetatorul-şef (*urlă*): Da, da, da! Vezi că se poate colabora? Tu nu semeni cu ceilalţi descreieraţi. Clar. Nu, nu. Eşti mult mai periculos. Tu nu semeni deloc cu ceilalţi. Ia să ne apucăm serios de treabă, ia să ne facem conştiincios temele obligatorii, ia să începem cu prima întrebare pe ziua de azi: Care a fost atitudinea ta în calitate de episcop faţă de regimul de democraţie populară?

Anton Durcovici (*scrie cu toc şi cerneală pe foi mari, albe*): „În activitatea mea de episcop catolic de Iaşi, eu am respectat regimul democraţiei populare şi m-am ferit întotdeauna de tot ce **s-**ar fi putut interpreta că ar fi îndreptat împotriva acestuia. De la început şi până în ziua arestării mele, am căutat să îndeplinesc îndatoririle mele religioase de episcop catolic şi am înlăturat din faptele şi cuvintele mele orice politică, având drept scop unic de a călăuzi clerul şi credincioşii catolici pe drumul mântuirii sufletelor, instrui**ndu-**i în credinţa lor religioasă. Dacă uneori atitudinea mea pare să fi fost îndreptată împotriva regimului democraţiei populare, cu privire la renunţarea la salariu, la vizitaţiile canonice făcute, la dispoziţiile date relativ la folosirea limbii materne, romană şi maghiară, în cântările bisericeşti, activitatea această religioasă era de acord cu libertatea religioasă garantată de regimul democratic şi nu putea fi în dezacord decât cu restricţiile puse acestei libertăţi şi cu ideologia Partidului Muncitoresc Român. Aceasta este declaraţia mea pe care o dau, susţin şi semnez.”**17**

---

[17] CNSAS, Dosar 57.512, 103-104

Anchetatorul-şef: Luaţi-l! (*îşi şterge chelia cu batista şi ridică receptorul*) Aţi avut dreptate, tovarăşe ministru! De altfel, aţi auzit totul. Uneori, am vaga senzaţie că joacă teatru cu noi. Nu ştiu dacă putem risca un proces, fie el şi unul la foc automat, fie el şi unul cu uşile închise. Am înţeles că a fost şeful generaţiei sale, că are două doctorate, unul în teologie şi altul în filosofie, ambele luate la Roma. E unul dintre clericii cei mai inteligenţi cu care am avut de-a face până acum. Are principii foarte clare, o atitudine foarte fermă contra regimului. N-am cunoscut niciodată un om mai liber ca el. E prea, mult prea periculos! N-ar trebui, cred, să ne expunem **într-**o confruntare publică… Care pe care! Am înţeles!… Am înţeles!… Cum să ne dăm bătuţi?!… Continuăm, cum să nu. Continuăm.

SCENA 9

România. *Bucureşti*. *Direcţia Generală a Securităţii Poporului*. *18 mai 1950*

Anchetatorul-şef: Şi de ce credeţi că mă interesează pe mine că 6199 nu se mai poate mişca?! Nu sunt Crucea Roşie Internaţională, dobitocule, ai înţeles? Aduceţi-l pe deţinutul 6199 aşa, chiar dacă nu se mai ţine pe picioare, aduceţi-l în starea în care se află arestatul, aduceţi-l chiar dacă e mort! (*deţinutul este târât de gardieni înăuntru*) Numele! (*se aude doar o respiraţie foarte grea*) Numele!

Anton Durcovici: Apă!… Apă!…

Anchetatorul-şef: Numele am zis! Crezi c-ai să reuşeşti să mă faci să-mi pierd serviciul din cauza ta, nenorocitule de 6199?

Anton Durcovici: Apă!…

Anchetatorul-şef (*aparent calm*): Arestat, de ce eşti împotriva Republicii, spune-mi de ce eşti împotriva Republicii Populare Române?

Anton Durcovici: Mi-e sete!…

Anchetatorul-şef: O faci pe niznaiul, ai? Lasă teatrul! Cu mine nu merg chestiile astea prosteşti cu care i-ai păcălit pe toţi pân-acum, arestat Durcovici! Să nu crezi că am inimă de carne, inima mea e de fier. Daaa! Dacă nu aveam inima asta de fier, dacă nu exista lupta de clasă de la noi, gradele pe care le vezi nu-mi mai atârnau astăzi pe umăr, îmi ştergeam mucii cu mâneca hainei şi lustruiam pe undeva cu scuipat pantofii bocciilor şi ciricliilor lângă Piaţa Matache ori lângă Gara de Nord.

N-a trebuit să-mi tocesc ani în şir coatele pe băncile şcolilor de

aiurea ca să ajung cineva aşa cum ai ajuns tu. La ce folos? N-a trebuit să citesc camioane, vagoane de cărţi ca tine ci doar o broşură, o simplă broşură. N-ai carte ai parte! (*fredonează parodic Internaţionala*) Care-i hoţul care-i prostul?

Sunt şmecher, ştiu să-i duc de nas pe „ăia", nu ca tine, Durcovici, care se pişă contra vântului! Zic ce zic „ăia", fac ce-mi cer „ăia" şi o duc bine pe lângă „ăia", nu ca tine, Durcovici, prostule! Stau în centru, în pălăţelul unui fost industriaş căruia i-am venit de hac şi l-am trimis cu tot cu familie să se recreeze puţintel la Jilava… Am maşină la scară la orice oră din zi şi din noapte vreau eu. Pot să mă duc la Capşa cu câte pipiţe vreau, când vreau, ori de câte ori vor muşchii mei…

De asta lupt eu, prietene, pentru Republică. Din „convingere". De asta lupt eu pentru „egalitate", pentru „prietenia dintre muncitori şi ţărani". Hainele astea urâte de toţi, gradele astea de care tuturor le e frică şi care îi fac pe toţi să se-ngrozească şi să umble cu capu-n pământ atunci când trec pe lângă mine, le-am obţinut cu atâta trudă şi sudoare în sfânta luptă de clasă, doar cu ajutorul pumnilor ăstora, încât n-am niciun chef să le pierd din cauza unui imbecil cu ifose ca tine care habar n-are ce se-ntâmplă pe lumea asta şi a asmuţit toate babele fără dinţi să-şi atârne icoanele la porţi.

Anton Durcovici: Puternică mai trebuie să fie Republica asta dacă tremură, dacă se teme de nişte bătrâne amărâte cărora li **s**-a furat tot…

Anchetatorul-şef (*imperturbabil*): Gura! Sunt sătul până peste gât de foamea şi mizeria din mahalaua în care-am trăit, pân-a nu veni Republica. Cine mă respecta pe mine înainte de a veni Republică? Cine eram eu pân-a nu veni Republica? Neica Nimeni!!! Ha! Nu mai vreau să mă întorc acolo, nu mai vreau să mă gândesc nicio secundă că m-aş mai putea întoarce acolo, că aş fi nevoit să mă întorc acolo, ai înţeles?

Anton Durcovici: Gândiţi-vă la părinţi.

Anchetatorul-şef: Ceea?! Spune-mi ce mi-au dat mie mama şi tata? Nimic! Absolut nimic! Nişte cretini care-au simţit bine un sfert de ceas împreună după o beţie zdravănă şi apoi m-au azvârlit în lumea asta ca pe o măsea stricată ca să mă dau cu capul de toţi pereţii. De asta când vine vorba despre Republică eu nu am nici mamă, nici tată, nici Dumnezeu; când este vorba despre Republică, pentru Republică, şi pe tată din groapă îl omor pentru a doua oară, pentru a treia oară dacă

trebuie, dacă mi-o cere Partidul Muncitoresc. Mama mea e Republica, ai înţeles?

Anton Durcovici: Partidul tău… nu este… Dumnezeu!

Anchetatorul-şef: Aaa! A înviat mortul, a început să glăsuiască! Cunoaştem atitudinea ta răuvoitoare faţă de regimul comunist… Ia să auzim numele mortului. (*îl loveşte studiat*) Numele am zis!

Anton Durcovici: Durcovici Anton, episcop catolic de Iaşi… de ani 62… cu ultimul domiciliu la Iaşi… strada Ştefan cel Mare 60…

Anchetatorul-şef: Cu ce nu mai eşti de acord, „intelectualule"?

Anton Durcovici: Cu naţionalizarea şcolilor bisericii catolice.

Anchetatorul-şef: Buuun!

Anton Durcovici: Cu reforma agrară înfăptuită de comunişti.

Anchetatorul-şef: Buuun!

Anton Durcovici: Cu naţionalizarea întreprinderilor.

Anchetatorul-şef: Foarte bine! Atât, doar atât poţi, Durcovici? Ce reprezintă pentru tine, Durcovici, comunismul?

Anton Durcovici: „Pentru mine comunismul prezintă un pericol pentru credinţa catolică la noi în ţară şi am căutat permanent să-i feresc pe credincioşi de acest pericol prin a-i împiedica să-şi însuşească această ideologie materialistă"[18]

Anchetatorul-şef: S-a notat! Care a fost poziţia ta faţă de înscrierea catolicilor în Partidul Comunist? Fii generos! Dezvoltă!

Anton Durcovici: „Cât mă priveşte pe mine ca episcop de Iaşi, am avut următoarea atitudine faţă de comunism şi înscrierea credincioşilor în partid. Nu am vorbit niciodată credincioşilor despre aceste subiecte, iar preoţilor, care mă întrebau ce răspuns să dea credincioşilor, când întreabă dacă au voie să se înscrie în partidul comunist sau nu, le răspundeam aşa: Comunismul din cauza ideologiei materialiste este o primejdie pentru credinţă (*s.n.*), dar când celui ce se înscrie nu i se cere lepădarea de credinţă şi de altă parte el este bine instruit în adevărurile credinţei sale şi întrebuinţează mijloacele de a se-ntări în ea cum sunt rugăciunea, frecventarea sacramentelor, continuarea instrucţiei, primejdia este înlăturată sau îndepărtată şi deci înscrierea lui în partid poate fi tolerată (*s.n.*); dacă însă credinciosul care întreabă nu este destul de instruit în credinţă şi deci

---

[18] CNSAS, Anton Durcovici, Declaraţie (XVIII), din 18-V-1950.

primejdia pentru că este gravă şi apropiată, el are de ales între pierderea sau mântuirea sufletului său, în astfel de condiţii nu i se poate permite înscrierea în partid. Aşadar, le spuneam preoţilor; primejdia nefiind egală pentru toţi şi necerând-se în general lepădarea de credinţă, nu se poate da o dispoziţie generală, ci fiecare caz trebuie considerat în sine şi răspunsul poate varia de la om la om. Aceste directive le-am formulat pe baza principiilor de morală creştină şi pe baza celor ce ştiam despre atitudinea partidului comunist român faţă de libertatea religioasă a membrilor săi"[19]

Anchetatorul-şef: Destul! Luaţi-l! (*sună telefonul, la ridicarea receptorului Anchetatorul-şef ia instinctiv poziţia semnului întrebării*) Să trăiţi, tovarăşe director! Da, da, sigur că da, nu e nicio problemă!

SCENA 10

România, Curtea unei case particulare din centrul Bucureştiului. Anton Durcovixei aşază nişte cărămizi **într-***o roabă*.

O fetiţă la o fereastră: Banditule, banditule, banditule!

Anton Durcovici: …

O fetiţă la o fereastră: Banditule, banditule, banditule!

Anton Durcovici: Cu mine vorbeşti?! De unde ştii că sunt bandit?

O fetiţă la o fereastră: De la tata. Aşa mi-a spus tata când te-au adus legat la noi în curte… Nene banditule, mă iei şi pe mine să mă tragi cu roaba? Mă iei?

Anton Durcovici: …

O fetiţă la o fereastră: Nene banditule, mă iei şi pe mine să mă tragi cu roaba?

Anton Durcovici: Bandiţii trag cu pistoalele, nu trag pe nimeni cu roaba, fetiţă…

O fetiţă la o fereastră: Nu?! Ce păcat!

Anton Durcovici: Ai spus cumva cuvântul magic?

O fetiţă la o fereastră: Care cuvânt magic?

Anton Durcovici: „Te rog"…

O fetiţă la o fereastră: Trebuia să-l spun?

Anton Durcovici: Bineînţeles. Ori de câte ori îţi doreşti ceva important trebuie să spui neapărat „te rog".

O fetiţă la o fereastră: Tatăl meu mi-a spus că oricând doresc

---

[19] CNSAS, Anton Durcovici, Declaraţie (XVI), din 10-V-1950

ceva e de ajuns să spun „vreau”… Cui ar trebui să-i spun „te rog”?

Anton Durcovici: În cazul de faţă, mie.

O fetiţă la o fereastră: Cum să-i spun” te rog” unui bandit?!

Anton Durcovici: Vezi, fetiţo, eu nu sunt bandit, ai înţeles? Tatăl tău este bandit pentru că mă ţine legat aici şi nu mă lasă să mă întorc la copilaşii mei ca să pot să mă-ngrijesc de ei cum se cuvine. Eu sunt un om bun şi de aceea am să te plimb prin curte cu roaba.

O fetiţă la o fereastră: Minunat, minunat! Ai mulţi copilaşi care te aşteaptă?

Anton Durcovici: Să zicem câteva mii. Dar, cu siguranţă, sunt mai mulţi, mult mai mulţi…

O fetiţă la o fereastră: Ai dreptate. Un bandit nu poate să aibă niciodată atâţia copii care să-l aştepte să se-ntoarcă la ei, un om bun – da.

SCENA 11

România. *Bucureşti*. *Direcţia Generală a Securităţii Poporului*. *1 mai 1950*.

Anchetatorul-şef: Aduceţi-l înăuntru pe arestat!

Anton Durcovici: …

Anchetatorul-şef: Cine este Bişoc Anton?

Anton Durcovici: „Preotul Bişoc Anton este din 1947 superiorul provincial al călugărilor Franciscani Conventuali din provincia Moldovei şi este totodată parohul de Săbăoani, judeţul Roman.”**20**

Anchetatorul-şef: Ce relaţii existau între tine şi Bişoc Anton?

Anton Durcovici: „În calitate de paroh acest preot primea din partea mea aceleaşi directive care erau date şi celorlalţi membri ai clerului parohial […] **Într-**un timp i-am dat sarcină ca, având în ordinul său preoţi disponibili, să rezerve pe unii dintre aceştia, pentru ca ei, atunci când alţi preoţi vor fi arestaţi, să facă şi în haine civile asistenţa religioasă a credincioşilor catolici; această propunere el nu a primit-o (s. n) negăsi**nd-**o conform cu regula ordinului său”.

Anchetatorul-şef: „Sfântule”! Bagă de seamă, „sfântule”! Ce urmăreai cu aceasta? Urmăreai ceva, Durcovici?

Anton Durcovici: „Prin această directivă urmăream de a se face

---

20 Citatele din aceasta scenă corespund CNSAS, dosar 57, 512, 85-86, declaratia din 5-IV-1950

asistenţă religioasă în formă ilegală contrar dispoziţiunilor date de Ministerul Cultelor". (*s.n.*)

Anchetatorul-şef[21]: Minunat! Răspunde cu „da' sau „nu"! E adevărat că în ziua de 16 septembrie 1948 ai fost în comuna Grigoreni, judeţul Bacău, unde, însoţit de un sobor de preoţi ai oficiat slujba religioasă la sfârşitul căreia ai îndemnat populaţia să nu primească şi să nu citească broşuri cu caracter democratic, să nu dea ascultare celor care urmăresc desfiinţarea credinţei şi să asculte de preoţii catolici, trimişii papei pe pământ?

Anton Durcovici: Da.

Anchetatorul-şef: Răspunde cu „da' sau „nu", „sfântule"! E adevărat că în ziua de 20 septembrie, 1948, ai fost în comuna Gârleni, Bacău, satul Lespezi unde ai oficiat slujba religioasă şi unde cu ocazia predicii ai solicitat enoriaşilor catolici să asculte de preoţi căci dânşii sunt trimişii papei de la Roma şi ai lui Dumnezeu şi să nu asculte de cei ce nu cred în Dumnezeu şi Biserică [...] şi că predica ai terminat-o cu lozinca „Jos cei care luptă împotriva bisericii catolice!"

Anton Durcovici: „Jos cei care luptă împotriva bisericii catolice!" Îmi amintesc foarte bine. Da, sigur că da! Foarte exact!

Anchetatorul-şef: Răspunde cu „da' sau „nu"! E adevărat că în ziua de in ziua de 22 septembrie, 1948, după oficierea slujbei în comuna Valea Seacă ai ţinut o predică în care ai afirmat că numai Papa Pius al XII-lea va putea salva catolicismul şi nu acei care se ţin de politică şi duc poporul spre pierderea credinţei şi că în niciun stat, poporul de religie catolică nu face parte din aparatul politic, deşi mai sunt o serie de catolici care au rătăcit, însă aceştia să nu fie ascultaţi, fiindcă sunt lupi îmbrăcaţi în piele de oaie, că aceia care fac politică nu mai au mult şi-şi vor găsi locul meritat, arătând că numai crezând în biserică vor putea învinge, întrucât biserica a învins totdeauna. E adevărat că la sfârşit ai strigat: „Jos cu aceia care luptă contra papei!"

Anton Durcovici: Da. Cu tot sufletul. Foarte adevărat.

Anchetatorul-şef: Ai pus tineretul să jure că nu se va lăsa de credinţă?

---

[21] Toate replicile Anchetatorului-şef care urmeaza in aceasta scena se bazeaza pe referatul din 15 nov. 1948 al sublocotenentului Velcescu Iorgu din Serviciul Judeţean de Securitate Bacău

Anton Durcovici: Da.

Anchetatorul-şef: Ai spus că sunt popoare care trăiesc ca vitele, nu au credinţă, trăiesc în desfrâu şi râvnesc la bunurile altora, lăsând să se înţeleagă că acesta ar fi Statul Sovietic?

Anton Durcovici: Da.

Anchetatorul-şef: Ai curaj să semnezi şi această declaraţie, Durcovici?

Anton Durcovici: Daţi-mi o hârtie şi un stilou!

Anchetatorul-şef: Ai mult curaj, Durcovici, prea mult curaj chiar şi pentru un sfânt… De unde atâta curaj?!

Anton Durcovici: Am atât curaj cât îi trebuie unui om. Nimic mai mult.

Anchetatorul-şef: Dacă ar mai fi existat încă 999 de oameni ca tine în România, n-am fi putut face nimic, ţara asta ar fi arătat cu totul altfel acum.

Anton Durcovici: „Am căutat printre ei un om care să ridice un zid şi să stea în spărtură înaintea Mea pentru ţară, ca să nu o distrug, dar nu am găsit [niciunul]."**22**

Anchetatorul-şef: Păcat! Ţi-ai semnat singur condamnarea la moarte. Cât ai fost în libertate se cheamă că ai fost în rai; aici, în timpul anchetei de la Direcţia Generală a Securităţii Poporului se cheamă că ai fost în… în… cum se zice la chestia aia intermediară care există numai la voi la catolici?

Anton Durcovici: Purgatoriu. De fapt, pentru mine a fost staţiunea I.

Anchetatorul-şef (*nepricepând sensul exact*): Da, da, chiar că poţi să zici că aici ai fost ca **într-**o adevărată staţiune de lux. De săptămâna viitoare lucrurile se schimbă, de săptămâna viitoare îţi facem băgăjelul şi pleci cu duba…

Anton Durcovici: Unde?!

Anchetatorul-şef: În iad.

Anton Durcovici: Aha! Nu e frumos să mai zăbovesc prea mult dacă sunt chemat şi acolo. Atunci se cuvine să ne luăm bun rămas. Eu plec, dar sufletul meu rămâne cu dumneavoastră şi pentru ultima vedere vă dau binecuvântarea mea, din tot sufletul, ca să vă apere de

---

22 Ezechiel 22-30

semnul lui Iuda…

SCENA 12

România. Bucureşti. Direcţia Generală a Securităţii Poporului. 18 mai 1950

Anchetatorul-şef (*extrem de familiar*): Gloria!!! Ce surpriză plăcută să mă vizitezi în „bârlogul" meu! De obicei, eu eram cel care te vizita atât, atât de discret… Ce amintiri, ce amintiri! (*miroase lung, aproape obscen*) Mă bucur că îţi place parfumul pe care ţi l-am dăruit. Oricât am behăi şi tuna împotriva francezilor şi a italienilor, trebuie să recunoaştem că se pricep bestiile alea sclifosite la parfumuri. Ce-i al lor, e al lor!… Dă-mi voie să-ţi torn un pahar cu ceva foarte capitalist! Cu ce ocazie pe la noi, domnişoară?

Securista: Tovarăşa Ştefănescu, fostă Weismann, este suficient, tovarăşe… fost tovarăşe… Mă confunzi, sublocotenente şi te avertizez că nu-mi place să fiu confundată, mai ales de indivizi degeneraţi de teapa ta… De ce ne-ai ascuns ce-ai făcut pe frontul din Rusia? Credeai că n-o să aflăm?… Credeai că n-o să ne dăm seama?… Ai fost instruit doar să nu te încrezi în nimeni. Apropierea mea de tine a fost doar o simplă misiune, una de rutină, ce credeai? Sentimentele de duzină sunt doar pentru burghezi… Reţine, pentru binele tău ulterior! Nu cred că ne-am mai văzut vreodată, nu cred că ne cunoaştem.

Anchetatorul-şef: Sunt absolut de acord. Nu cred că ne-am mai văzut vreodată, nu cred că ne cunoaştem, dar putem să sperăm.

Securista: Am venit să te anunţ personal că nu suntem mulţumiţi de rezultatele anchetei pe care o desfăşori în legătură cu „obiectivul naţional Durcovici"! Suntem obligaţi să-l condamnăm şi nu putem motiva… Puteai să fii mai inteligent decât el, doar pentru asta ai fost pregătit. Ştiai doar ce scrie în raportul celor de la Iaşi: „Fiind foarte abil, nu discută, nici nu critică, lăsând să se înţeleagă, prin atitudinea şi manifestările sale, că nu este în asentimentul actualului guvern", […] creând o „atmosferă imposibilă" în satele catolice devenite adevărate „focare catolice de instigaţii antidemocratice" […] şi responsabil de a fi antrenat o „masă înapoiată" la „acţiuni subversive" sau „direct făţiş" împotriva guvernului comunist, **23**. (*apasă pe interfon*) Maior Ştefănescu! Aduceţi-l sus pe 6199!

---

[23] Extrase din Fişa Personală care i-a fost întocmită de Securitatea din Iaşi

Anchetatorul-şef (*fâstâcit*): 6199?! Un caz cu adevărat dificil, Glo… tovarăşă maior Ştefănescu. N-am fost informat că veniţi…

Securista: Ai uitat că elementul surpriză reprezintă esenţa activităţii noastre?

Anchetatorul-şef: O, da! Tocmai pregăteam un raport detaliat… Daţi-mi un scurt răgaz.

Securista: Al câtălea?! Tovarăşii de la centru şi-au pierdut răbdarea de mult. Elementele dosarului lui 6199 sunt mai mult decât firave, Un reacţionar, un element atât de periculos pentru societate cum e episcopul ăsta papistaş, un trădător evident, şi să nu găsiţi nicio dovadă clară împotriva lui ca să putem demara procesul? A trecut un an şi niciun fel, niciun fel de rezultate, sublocotenente?! Trist, foarte trist. Cei de la Centrală sunt foarte dezamăgiţi, ca să nu spun altfel… Misiunea ta a luat sfârşit, tovarăşe, ne-ai înşelat aşteptările, misiunea ta se încheie aici. Poţi să cobori. Jos te aşteaptă o maşină. Nu lua niciun lucru personal cu tine. Da, da, fără umbrelă. Acolo unde o să mergi, la reeducare, n-o să mai ai nevoie. Am auzit că nu prea ţi-au plăcut ofiţerii ruşi… Pentru binele tău, încearcă să-ţi aduci aminte tot ce-ai făcut în Rusia.

Anchetatorul-şef: Gloria!

Securista: Dă-mi voie să-ţi dau un sfat: Gloria, proasta aia exaltată cu care mă tot confunzi, e moartă demult, de fapt nici nu există pentru nasul tău, nici n-a existat dacă nu ştiai, dacă n-ai înţeles, ţărane! E o invenţie, numele unei capcane… Lasă arma, sigiliul, legitimaţia şi cheile biroului pe masă!

Anchetatorul-şef: Gloria! (*se aud nişte bătăi în uşa biroului*)

Securista: Au venit! Fii demn! Poartă-te ca un adevărat bărbat! Recunoaşte tot! Asta o să conteze mult la proces!

Anchetatorul-şef: Care proces?!

Anton Durcovici (*întâlnindu-şi privirea cu cea a anchetatorului-şef*): „Fericiţi cei săraci în duh, pentru că a lor este împărăţia cerurilor…”[24]

Securista: Al tău, tovarăşe! Ăsta o să fie sigur, ţi-o garantez! Adio!… Intră 6199! Te credeam mai fioros… Curaj! (*gardienilor*) Răstigniţi-l de birou! Fără urme! Puneţi-i scândura pe piept şi loviţi-l

---

[24] replicile urmatoare ale episopului Anton Durcovici sunt citate din Mt 5,3-10

până-i dislocaţi toate măruntaiele!

Anchetatorul-şef (*disperat, de pe hol*): Gloriaaa! Gloriaaa!

Securista: Vorbe, vorbe, vorbe!... Ieşi!!!... Ce vă holbaţi?! Descălţaţi-l pe arestat! Pentru cine „lucrezi" 6199? Cine te plăteşte?

Anton Durcovici: Bunul Dumnezeu! El e cel care ne plăteşte pe toţi.

Securista: Loviţi!

Anton Durcovici: „Fericiţi cei care plâng, pentru că ei vor fi mângâiaţi".

Securista: Altoiţi-i tălpile până se fac ca nişte pâini! mai cu vână! mai cu vână!

Anton Durcovici: „Fericiţi cei blânzi, pentru că ei vor moşteni pământul".

Securista: Ridicaţi-l! Care este calea ta de comunicaţie cu Vaticanul?

Anton Durcovici: Cea oficială!

Securista: Electroşoc! (*gardienii se execută*) Spion nenorocit! Vândutule! De unde a aflat Vaticanul de arestarea ta, prin cine? Numele! Care este calea ta de comunicaţie cu Vaticanul?

Anton Durcovici: „Fericiţi cei cărora le este foame şi sete de dreptate pentru că ei se vor sătura... Fericiţi cei milostivi, pentru că ei vor afla milostivire... Fericiţi cei curaţi la inimă, pentru că ei îl vor vedea pe Dumnezeu..."

Securista: Calea ta de comunicaţie cu Vaticanul? Electroşoc! Ce război pregătesc Anglia, SUA şi Vaticanul împotriva Republicii Populare Române? Care este numărul de soldaţi, care este numărul de generali ai Vaticanului?... Măriţi tensiunea! Electroşoc!

Anton Durcovici: „Fericiţi făcătorii de pace, pentru că ei vor fi numiţi fii ai lui Dumnezeu...

Securista: Măriţi tensiunea la maximum! Electroşoc! Electroşoc! Electroşoc!... Care este lista cu preoţii spioni ai Vaticanului? Data când va fi atacată România de americani!

Anton Durcovici: „Fericiţi cei persecutaţi din cauza dreptăţii, pentru că a lor este împărăţia cerurilor".

Securista: Dezlegaţi-l! Simulantul! Crede că poate prosti pe toată lumea! Aruncaţi o găleată de apă peste el! Ce vă zgâiţi?! Ce vă zgâiţi?! Vreţi să schimbaţi locurile cu el? Buşiţi-l de pereţi până-i dă borşul pe

nas! (*isteric*) În stomac! Loviţi-l în stomac şi în piept cu ciocanul de lemn!…

SCENA 13

România. „Închisoarea Sighet”, 22 august 1951.

Rafael Friedrich: Sfântă Fecioară, ajută-ne să ni se împlinească dorinţa de a mai celebra o dată Sfânta Liturghie!

Monseniorul Alois Boga (*nostalgic*): Nişte firimituri de pâine ori nişte boabe de grâu am mai putea găsi noi, am mai putea face rost, Friedrich, dar vin în închisoare?!… Ar trebui să se-ntâmple o adevărată minune pentru asta.

Rafael Friedrich: Nu ştiu de ce, dar ceva îmi spune că o să facem rost şi de vin, nu pentru una ci pentru mai multe liturghii.

Monseniorul Alois Boga: Să ne rugăm!

Miliţianul „Picollo” (*pe hol*): Drepţi, bă mucea, drepţi! Aici nu sunteţi la Aiud, la Gherla ori la Jilava! Aici nu sunteţi la Canal, bă geografie, bă figură geometrică! Aici sunteţi în tabăra de odihnă, bă carte poştală! În tabăra de odihnă, **s**-a-nţeles?!

Rafael Friedrich: „Picollo”, a intrat de gardă, Picollo, monseniore Alois Boga:! Credeam că l-a pârât cineva şi l-au transferat să păzească gardul… Avem din nou veşti!

Miliţianul „Picollo” (*pe hol*): Bă jegoşilor, care mai mişcă în front, băăă, la ora asta! Bă! Care bate morse din astea ciudaturi (sic!) la perete? Care, dracului, trage cu urechea la uşi?! Vă mănâncă mama lu’ procest (sic!) verbal! Gălăgia! Gălăgia!!!

Rafael Friedrich: Pst! Pst! „Picollo”!… „Picollo”!

Monseniorul Alois Boga: Pst! Pst! „Picollo”, ce-a fost cu alarma şi cu împuşcăturile de azi-noapte?

Miliţianul „Picollo” (*dur*): Mă, care chiţcăi acolo pe două voci?! Mucles sacanaua! Mucles, mă! Mă, care-o faci pe deşteptul cu mine, mă, şobolane, măăă!!! Dacă-ţi dau una, te pupă mă-ta rece ca pe salata de sfeclă! Te bag cu rătul în tinetă, mă, n-auzi?! (*încet, prin vizetă*) Binecuvântează monseniore Boga! Binecuvântează părinte Friedrich!… Un evadat, ce să fie, de fapt unu’ care a încercat să evadeze. Cred că era cam ţicnit săracu’. Unul dus cu pluta. Nu stătea prea bine cu aritmetica., dar se credea Al Capone. Unu’ care n-a înţeles că de la Sighet nu se poate evada decât mort, că de aici, de când sunt eu, n-a reuşit să evadeze nimeni niciodată. Deja cred că a şi fost îngropat gol

cum l-a făcut mă-sa, fără cruce şi fără sicriu… N-aţi simţit mirosul paielor arse scoase din salteaua lui, n-aţi auzit scârţâitul furgonului militar?!

Rafael Friedrich: De trei ori, da' credeam c-au adus sacii de cartofi mucegăiţi la bucătărie. Mai bine nu l-am mai fi auzit… „Doamne Iisuse Cristoase, mântuitorul nostru, priveşte-i pe aceia care nu au speranţă în tine, fiindcă nu te cunosc, fă-i să creadă în înviere şi în viaţa veşnică. Tu, care le-ai dat orbilor lumină ochilor spre a te putea privi, arată chipul tău acelor răposaţi care încă n-au văzut strălucirea ta. Tu, care permiţi ca locuinţa noastră pământească, adică trupul nostru, să se destrame, dă-ne o locuinţă veşnică în ceruri".

Monseniorul Alois Boga: Amin, frate Friedrich!… Ai mai aflat „Picollo" pe cine au mutat ieri în celulele de la etaj?

Miliţianul „Picollo": Marfă de lux! Toţi unu' şi unu'. O parte impresionantă a elitei politice şi religioase româneşti de dinaintea celui de-al doilea război, aia care a făcut România Mare… **S**-au umplut până la refuz toate celulele de atâtea creiere strălucite, încât, uneori, cred că nici nu mai e nevoie de becurile astea chioare de peste tot… Cei care împart mâncarea (şi aşa destul de firavă) au trebuit să înjumătăţească porţile de terci ca să ajungă cât de cât la toţi. Toate celulele sunt pline ochi. Nu mai ai loc nici cât să arunci niciun ac, d-apoi o privire.

Monseniorul Alois Boga: Ai recunoscut pe cineva?

Miliţianul „Picollo": Cum să nu, că doar mai citim şi noi din gazetele pe care le primim la penitenciar! I-am văzut ieri la controlul medical pe foştii prim-miniştrii Constantin Argetoianu şi Iuliu Maniu împreună cu secretarul acestuia, pe Corneliu Coposu, pe marele Gheorghe I. Brătianu care tot repeta de zor în faţa unui perete mucegăit: „Politica e un lucru grav, domnilor!", pe Ion Mihalache, tataia ţărăniştilor, pe episcopii greco catolici Valeriu Traian Frenţiu şi Iuliu Hossu, pe istoricul Papacostea şi pe generalii Cihoski, Vasiliu, Racoviţă şi País. Fruntea ţării. O întreagă grădină de statui adusă cu mărfarele din toate colţurile ţării şi îngrămădită cu forţa în mocirla şi jegul de aici. Mulţi dintre ei tremurau din toate încheieturile şi scânceau ca nişte copii mari… Când vor veni gerurile, decimarea va fi la ordinea zilei. Nu cred că vor rezista mult… Majoritatea dintre ei sunt nişte bătrâni foarte bolnavi şi speriaţi.

Monseniorul Alois Boga: Ne e parcă ruşine să mai simţim româneşte, terfelim, ne batem joc de tot ce e sfânt… Păcat, mare păcat, după tot ce au făcut ei pentru ţara asta.

Rafael Friedrich: Când o să ne revenim? Viitorul o să se răzbune crunt pentru aceste rătăciri… Parcă suntem un neam blestemat…

Miliţianul „Picollo": Am auzit că săptămâna viitoare mai aduce un lot nou, numa' cu preoţi de-ai voştri… Luaţi de-aici sfertul ăsta de pâine uscată şi băgaţi-l repede la ghiozdan. Dosiţi-l bine. Dacă vi-l găseşte ăl de mă schimbă mâine dimineaţă, eu nu ştiu absolut nimic. **S-**a înţeles? (*reamintindu-şi*) Ah, am uitat! L-au mai adus pe unu' nou care-i zice Sfântu, da' nu l-am văzut cum arată la ochi că nu e-n sectoru' meu; şi-l ţin mai mult pe la Neagra şi-n carantină că-i încăpăţânat rău şi o tot ţine pe-a lui. Nu vrea să colaboreze şi pace. Se spune că i-au adus **într-**o noapte o tânără uşuratică în celulă ca să-l compromită. Dimineaţa i-au găsit rugându-se amândoi în genunchi… Nici ăia de la Bucureşti nu i-au dat pe cap şi ni l-au trimis plocon nouă, cu sau fără proces, nimeni nu ştie nimic… Vai de steaua lui, aici o să-i putrezească oasele dac-o mai ţine tot aşa! Vor să dea cu el tare de pământ, aşa ca un exemplu, am auzit, da' rău tare de tot şi-l ţin tot numa-n bătăi şi electroşocuri…

Rafael Friedrich şi Alois Boga se uită pentru o clipă, unul la altul, cu subînţeles. Se aud gratii descuiate în grabă, voci imperative şi sunet de cizme amplificat de ecou.

Supracontrolul lui Gheorghe Enoiu! Mama mă-sii de treabă! Gata! Întoarceţi-vă rapid cu faţa la zid şi staţi nemişcaţi! (*cei doi se conformează tacit, „Picollo" îşi reintră în rolul de dur*) Bă jegoşilor, care mai mişcă în front, băăă! Vă mănâncă mama lu' procest (sic!) verbal dacă vă prind că faceţi cruce ori vă rugaţi! Bostanu' la cutie! Gălăgia! Vă bag cu capul în tinetă, mă! Care mai chiscuie, mă?! Nu se-aude, mă?! Su pat **adună-**rea!

SCENA 14

România. „Închisoarea Sighet", octombrie 1951, celula comună 44.

Rafael Friedrich: Trimite-ne darurile Tale sfinte, Iisuse!

Monseniorul Alois Boga: Sfântă Fecioară ajută-ne să avem fericirea să ni se împlinească dorinţa de a mai putea celebra măcar o singură o dată Sfânta Liturghie cât mai suntem în viaţă! (*oftează*)

Rafael Friedrich şi Otto Farrenkopf: „Bucură-te Marie, cea plină de har! Domnul este cu…” (*ușa celulei se deschide brusc și în cadrul ei este împins cu brutalitate și aproape dezbrăcat Anton Durcovici*)

Anton Durcovici: Sunt gol şi… mi-e frig! Frig!

Otto Farrenkopf: Să nu fie un alt provocator… Ştiţi ce-am păţit cu celălalt…

Rafael Friedrich: Cine eşti, omule?

Anton Durcovici: Friedrich, dragul meu Friedrich, ce-ai albit!

Otto Farrenkopf: De unde să te ştie, Rafael?! Clar. V-am spus că e un provocator!

Rafael Friedrich: Ne cunoaştem de undeva?!

Anton Durcovici: Friedrich! Ego sum, Friedrich! Nu mă mai recunoşti?! Sunt episcopul Antonius!

Monseniorul Alois Boga şi Otto Farrenkopf: Durcovici?! În ce hal te-au adus… ticăloşii…

Anton Durcovici: „Nec iota unum!”[25] N-au reuşit să scoată nimic de la mine, nicio iotă din ceea ce nu am vrut.

Otto Farrenkopf: Iartă-i, Doamne, că nu ştiu ce fac!

Rafael Friedrich: Ajutaţi-mă să-l ridic!

Anton Durcovici: M-au târât dezbrăcat, Friedrich, prin toată închisoarea ca să mă ruşineze… Poate să-mi dea cineva ceva ca să mă acopăr? (*cei trei se reped să-l acopere*)

Monseniorul Alois Boga: Niciun munte nu poate fi ruşinat, prietene. Odihneşte-te!

Anton Durcovici: Fraţilor, nu vă lăsaţi! Purtaţi crucea suferinţei cu dăruire faţă de Dumnezeu! Va veni şi ziua mântuirii!

Rafael Friedrich: Odihneşte-te, Preasfinţite! Iartă-mă că nu te-am recunoscut!

Otto Farrenkopf: Întinde-te aici pe pat! Uşor, uşor! Odihneşte-te!

Anton Durcovici: Îmi apar în faţa ochilor tot soiul de grozăvii pe care nu pot să le uit… Nu pot să închid ochii, să dorm… Mi-e foame şi mi-e sete…

Monseniorul Alois Boga: Ne gândeam să împărţim mai târziu în trei colţul ăsta de pâine ori poate să facem din el un rozariu. Nu e pentru cine se pregăteşte, dar pentru cine se nimereşte. Încearcă să-l

---

[25] „Nici o iotă!” (lat.)

înghiţi. Mestecă încet. Hai, fă un efort. Unul mic.

Anton Durcovici: Inutil. Mi-e foame şi mi-e sete… Mi-e sete şi mi-e foame, dar buzele mele refuză să primească mâncarea, dar buzele mele refuză să primească apa… Cu ce v-am greşit eu, buzele mele dragi, slujitoarele mele, de v-aţi înrăit **într**-atât faţă de stăpânul vostru?!…

Miliţianul „Picollo" (*pe hol*): Drepţi, bă mucea, drepţi!

Anton Durcovici: Când voi fi chemat, trebuie să mă duc… Au venit deja să mă ia! „Bani n-am. Cărţile le las Seminarului din Iaşi, celelalte lucruri, Episcopiei din Iaşi".

Rafael Friedrich: Nu te agita, excelenţă! E „Picollo"!

Anton Durcovici (*aiurează*): Unde e scumpul meu Fidelis? Dragul meu Fidelis, ce ţi-au făcut?! Nu te-am mai văzut de câteva zile. Spune-le celor de la bucătărie să-ţi lase ceva bun…

Rafael Friedrich (*intrând în joc*): A fost un pic bolnav, excelenţă… Acum e bine, se gudură, e foarte bine acolo unde este, nu-l mai doare nimic… Odihniţi-vă, nu vă mă mai agitaţi inutil!

Anton Durcovici (*aiurează*): Cât e ceasul?… Dacă nu poate să vină Jacobek, cheamă neapărat un taxi. Unul „curat"… Ai notat?!…

Otto Farrenkopf: Are febră mare…

Rafael Friedrich: Cere rugăciunea fraţilor pentru statornicia până la sfârşit şi pentru o moarte bună. (*se deschide vizeta şi apare o mână care agită o sticluţă întunecată*)

Miliţianul „Picollo": Binecuvântează monseniore Alois Boga! Binecuvântaţi părinţilor Friedrich şi Farrenkopf!

Otto Farrenkopf: Ce-i asta?!

Miliţianul „Picollo": O sticluţă de tonic pentru episcopul Durcovici. Doctorii de apă chioară din comisia medicală de la Bucureşti au aprobat această sticluţă pentru el. Nu e cine ştie ce, dar tot e mai mult decât nimic. Aveţi grijă ce faceţi! (*vizeta se închide brusc*)

Anton Durcovici (*foarte încet, aproape insesizabil*): „*Orate pro morte mea bona*», «*pro extrema perseverentia*"…

Monseniorul Alois Boga: Nu văd fără ochelari… Examinaţi atent eticheta!

Otto Farrenkopf: Tonic general, stimulant, diuretic, şi ajutor digestiv; folosit de asemenea pentru anemie, diabet, insomnia, neurastenie, gastrită, febră, simptome mahmureală, stimularea funcţiei

imunitare… COMPOZIŢIE: zahăr, extract de busuioc, mentă, rozmarin, ceai verde etc etc, şi…

Monseniorul Alois Boga: Şi?!

Rafael Friedrich: Şi?!

Otto Farrenkopf (*triumfător*): 70% vin!

Monseniorul Alois Boga: Vin?!

Otto Farrenkopf: Na-tural! Avem „materia valabilă şi permisă în împrejurările noastre".

Monseniorul Alois Boga: Putem celebra, fără întârziere, Sfânta Liturghie!

Rafael Friedrich: La vremuri de criză, soluţii de criză! Ca în catacombele primilor creştini!

Otto Farrenkopf: Nu haine preoţeşti, ci haina deţinuţilor. Fără carte. Patul îl facem altar. Antimisul[26] îl facem din**tr-**o batistă. Potirul, din**tr-**o cană de tablă. Discul **–** o lingură de aluminiu. În loc de ostie, pâine neagră de toate zilele.

Rafael Friedrich: Pentru Monseniorul Durcovici, aceasta este chiar viaticul![27]

Anton Durcovici: Mi-e foame şi mi-e sete… Fraţilor!… „Duceţi crucea Mântuitorului care **s-**a răstignit pentru păcatele noastre, căci va veni ziua învierii şi pentru mult încercatul popor român".

SCENA 15

România. „*Închisoarea Sighet*", „*Celula morţii*" *13*, *seara zilei de 10 decembrie 1951*.

Otto Farrenkopf (*conspirativ*): 13!!! Asta e! Aici trebuie să fie!

Rafael Friedrich: Ce miros insuportabil, ce miros greu!

Otto Farrenkopf: Auzi ceva?

Rafael Friedrich (*înfiorat*): Foşnete… geme cineva… Asta trebuie să fie celula morţii, Otto!

Otto Farrenkopf: Matură părinte Friedrich, dacă vrei ca gardienii să nu ne ia la ochi!

Rafael Friedrich: 13! Asta trebuie să fie celula în care l-au adus pe episcopul nostru! Ne-au minţit că îl duc la spital, că îl duc **într-**un loc să se vindece, cu toate că ne-am rugat atât de mult de ei să ni-l lase

---

[26] Antimis - pânză pusă pe altar pentru a așeza pe ea pâinea sfințită și potirul

[27] Viatic - împărtăşania dată unui muribund.

să avem noi grijă de el… E total izolat…

Anton Durcovici: Marie!… Marie!…

Otto Farrenkopf: Mătură părinte Friedrich, mătură, fă-te că măturі!

Anton Durcovici: Marie!… Marie!…

Rafael Friedrich: E în agonie, îşi strigă mamele… Ticăloşii, l-au lăsat să se chinuiască singur!

Otto Farrenkopf: Mătură părinte Friedrich, mătură, fă-te că măturі! (*se aud nişte gemete înfundate*) El e, el trebuie să fie, sigur e glasul lui!

Anton Durcovici: Mi-e frig!… Mi-e frig!… Nu-mi mai simt mâinile, nu-mi mai simt picioarele!… Fidelis, dragul meu Fidelis, vino lângă mine să mă încălzeşti, unde te duci? Cu ce ţi-am greşit? De ce m-ai părăsit şi tu?! Unde-ai fugit?! Nici ţie nu-ţi dau de mâncare, nici ţie nu-ţi dau să bei?

Rafael Friedrich: Aiurează din cauza suferinţelor!

Anton Durcovici: Mor de foame şi de sete!…

Otto Farrenkopf: Monseniore!

Rafael Friedrich: Monseniore!

Anton Durcovici: Cine… cine mă strigă?

Rafael Friedrich: „*Ego sum Friedrich*.”[28]

Anton Durcovici: „*Antonius episcopus*! *Orate pro me ut non dificiare*: *morior fame et siti*; *da mihi absolutionem*; *Antonius moribundus*!”[29]

Rafael Friedrich: „Dumnezeu, Părintele îndurărilor, care a împăcat lumea cu sine prin moartea şi învierea Fiului său şi a trimis pe Duhul Sfânt spre iertarea păcatelor, prin puterea acordată Bisericii, să-ţi dăruiască iertare şi pace. Iar eu te dezleg de păcatele tale în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh”.

Otto Farrenkopf: Amin!

Anton Durcovici (*cu ultimele puteri*): Cât… de… frumoasă… eşti… mamă în slava Fiului tău!… Cât… de…

Otto Farrenkopf: …

---

[28] Eu sunt Friedrich. (lat.)

[29] Anton episcopul, rugaţi-vă pentru mine să nu cedez; mor de foame şi de sete; dă-mi dezlegarea; Anton în agonie! (traducere din lat.)

Rafael Friedrich: Consummatum… est!…
Otto Farrenkopf: L-au sfărâmat, dar nu l-au învins!
C O R T I N A